

Mikrobiyoloji: Laboratuvar-Klinisyen İşbirliği

Kan Transfüzyonu ile İlişkili Olabileceği Düşünülen Akut Hepatit B Olgusu

Çiğdem MOROĞLU¹, A. Esra KARAKOÇ², F. Şebnem ERDİNÇ¹, Günay TUNCER ERTEM¹, Necla TÜLEK¹

¹ Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Ankara

² Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Kliniği, Ankara

Soru(n)

Kan transfüzyonu öncesi bakılan tarama testleri viral hepatit bulaşımı önlemede yeterli mi? Transfüzyona bağlı olabileceği düşünülen viral hepatitlerde, alıcıdan kan bağışçısına iz sürme (trace back) nasıl yapılmalı?

Olay/Olgu

Altmış yaşında erkek hasta, bir hafta önce başlayan bulantı, karın ağrısı, gözlerde ve vücudunda sararma, idrar renginde koyulaşma ve kaşıntı şikayetleriyle polikliniğimize başvurdu. Hastanın yapılan tetkiklerinde; ALT: 426 U/L, AST: 721 U/L, T. Bilirubin: 19.9 mg/dL, D. Bilirubin: 10.3 mg/dL idi. Hepatit parametreleri ise, HBsAg (+), anti-HBc IgM (+), anti-HBc IgG (+), HBeAg (-), anti-HBe (+), anti-HBs (-), anti-HCV (-), anti-HDV (-), anti-HAV IgG (+), anti-HAV IgM (-) olarak sonuçlandı. Bunun üzerine hasta akut hepatit-B tanısıyla, yakın takip ve tedavi amacıyla kliniğe yatırıldı.

Ne Yapıldı?/Ne Yapılmış?

Bulaş yoluyla ilgili bilgi edinmek için hastayı sorguladığımızda, IV ilaç kullanımı, şüpheli cinsel temas, diş çekimi ve ailesinde bilinen bir kronik hepatit öyküsü yoktu. Yalnız hastaya dış merkezde 5 ay önce kalp kapak replasmanı yapıldığı ve toplamda 2 ünite kan transfüzyonu verildiği öğrenildi. Bunun üzerine hastada gelişen akut hepatit B infeksiyonunun uzun inkübasyona rağmen kan transfüzyonu ile ilişkili olabileceği düşünülerek, transfüzyonun yapıldığı merkezle irtibata geçildi. Hastanın operasyon öncesi bakılan tetkiklerinde HBsAg (-) olduğu, donör testlerinde de HBsAg (-), anti HCV (-), anti HIV (-) olduğu belirtildi.

Yorum/Öneri/Tartışılması İstenen Konu

Son yıllarda kan ürünlerinin güvenliği konusunda gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde ciddi ilerlemeler kaydedilmiştir. Vericilerin riskli davranış şekilleri, alışkanlıkları ve hastalıkları yönünden sorgulanması ve kan bileşenlerinin çeşitli patojenler açısından taranması bunları oldukça güvenilir ürünler haline getirmiştir. Ülkemizde kan bağıışı öncesi; HBsAg, anti-HCV, anti-HIV ve sifiliz testleri çalışılmaktadır. Ancak infeksiyon etkenlerinin alınması ile antikor titrelerinin ölçülebilir seviyelere ulaşması arasında, bulaşın mümkün olduğu “pencere dönemi” sebebiyle transfüzyon yolu ile bulaş riski söz konusudur. Kan vericilerinde istenen ELISA testlerine ek olarak moleküler testlerin de çalışılmasının yüksek maliyet getirmesine rağmen, ülkemiz koşullarında bu etkenlerle olası bulaş önlemede maliyet etkili olup olmadığının tartışılması istenmektedir. Hemovijilans kan ve kan bileşenlerinin klinik kullanımından kaynaklanan istenmeyen etkiler hakkında bilgi toplamak, değerlendirmek ve bunların oluşumunu ve tekrarlanmasını önlemek amacıyla yürütülen bir dizi izleme prosedürüdür. Alıcıda transfüzyonla ilişkili infeksiyon şüphesi varlığında infeksiyona yol açması muhtemel kan bileşenini bağışlayan bağışçının belirlenmesi amacıyla yapılan araştırma süreci hastadan bağışçıya iz sürme (trace-back) olarak tanımlanmaktadır. Ülkemizde transfüzyona bağlı olabileceği düşünülen viral hepatitlerde alıcıdan vericiye iz sürmenin nasıl yapılması gerektiğinin tartışılması istenmektedir.